

بنج‌شنبه ۳ مهر ۱۴۰۴ | ۲۱ ربیع‌الثانی ۱۴۴۷

گزارش یک

مذاکرات دقیقه‌نودی ایران با اروپاییان و آژانس در نیویورک ادامه دارد تا مکانیسم استنب‌یک فعال نشود. عباس عراقچی، وزیر خارجه دویار با مدیرکل آژانس و یک مرتبه هم با وزیران خارجه اروپایی ملاقات کرده، دیدارهایی که امانوئل ماکرون، آنها را «لحظاتی سرنوشت‌ساز برای ایران و آژانس» خوانده است. رافائل گروسی در یک مصاحبه اختصاصی با روزنامه تایمز گفته که ایران همچنان ظرفیت لازم برای جلوگیری بر نامه‌هسته‌ای خود را دارد و با اشاره به اورانیوم ۶۰درصد غنی شده ایران، گفته که رساندن غنای این اورانیوم به ۹۰درصد، چند هفته و نه چند ماه یا سال زمان می‌برد، موضعی که برخی ناظران آن را سیگنال به طرف‌های غربی و رژیم صهیونیستی می‌دانند. «امانوئل ماکرون» رئیس‌جمهور فرانسه سه‌شنبه شب در مجمع عمومی سازمان ملل متحد گفت که می‌خواهیم اسنب یک را برگردانیم، چونکه به ادعای او، ایران تعهداتش را انجام نداد و اجازه بازرسی به بازرسان آژانس نمی‌دهد. ماکرون گفته که ساعات آینده، لحظاتی سرنوشت‌ساز برای ایران و آژانس است و با لحنی هشدارآمیز از روبه‌ایتمام بودن زمان صحبت کرد. او دیشب در حاشیه مجمع عمومی با مسعود پزشکیان ملاقات کرد، دیداری که به‌رغم اختلافات کلیدی ایران با طرف‌های اروپایی، همچنان می‌تواند زمینه‌ساز یک توافق باشد. «کابا کالاس» کمیسونر سیاست خارجی اتحادیه اروپا پس از ملاقات روز سه‌شنبه با عباس عراقچی با حضور وزیران خارجه فرانسه، آلمان و انگلیس که گفته شد نتیجه خاصی نداشته، بازهم گفت که هنوز دیپلماسی با ایران یک شانس دارد، اما ضرب‌الاجل‌ها رو به اتمام هستند. اینکه تا شامگاه یک‌شنبه هفته بعد که ۳۰روز پیش‌بینی شده در مکانیسم اسنب‌یک تمام خواهد شد، توافقی به دست خواهد آمد یا نه، معلوم نیست، ولی در صورت بازگشت تحریم‌هایی که در شش قطنامه سازمان ملل پیش‌بینی شده، احتمالاً تنش‌ها بین ایران و دولت‌های اروپایی تشدید شده و همکاری تهران با آژانس بین‌المللی

انرژی آتمی از وضعیت فعلی هم کمتر خواهد شد. عباس عراقچی، وزیر امور خارجه، در نیویورک هشدار داده که ایران از «روزهای باقی‌مانده برای مشاوره‌های دیپلماتیک که ممکن است به یک راه‌حل منجر شود» استفاده می‌کند، اما هشدار داد که اگر هیچ مصالحه‌ای حاصل نشود، «ما به مسیر خود ادامه خواهیم داد». وزارت امور خارجه ایران هم با اشاره به ملاقات عراقچی با وزیران اروپایی، اعلام کرد: «با توجه به اقدام ناموجه و غیرقانونی برای شروع بازگرداندن تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل، برخی ایده‌ها و پیشنهادها برای ادامه دیپلماسی در این جلسه مطرح شد و توافق شد که

رایزنی‌ها ادامه یابد.»
■ آژانس همکاری می‌خواهد به رغم اسنب‌یک!
به رغم این واقعیت که بازگشت تحریم‌ها مناسبات ایران و آژانس را تحت تأثیر قرار خواهد داد، «رافائل گروسی» مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در گفت‌وگویی با بی‌بی‌سی در حاشیه مجمع عمومی، گفته که به‌رغم اقدام اروپا برای اعمال تحریم‌های بین‌المللی، روابط ایران با این نهاد ادامه می‌یابد. او مدعی است که «پران تعهدات و وظایف بسیار روشنی دارد. ... همان‌طور که گفته‌ام، این تعهدات دائمی هستند و فراتر از موضوع بازگشت سریع تحریم‌ها هستند.» به گفته گروسی، «اگر آنها شروع به نه

به‌رغم حملات هوایی اسرائیل و امریکا به تأسیسات هسته‌ای‌اش در ژوئن امسال، همچنان ظرفیت پیشبرد برنامه هسته‌ای خود را حفظ کرده است. گروسی تأکید کرد که بخشی از سانتریفیوژها ممکن است از آسیب در امان مانده باشند و ایران مکان‌های تولیدی برای اجزای کلیدی مانند روتورها و ددها دارد؛ بنابراین بازسازی برنامه فقط مسئله زمان است. گروسی در این مصاحبه توضیح داد که عملیات بازرسی از تأسیسات ایران از سر گرفته شده اما هنوز اجازه دسترسی به ذخایر اورانیوم غنی‌شده ۶۰درصد به آنها داده نشده است. او به تخریب بالای تأسیسات غنی‌سازی فردو اشاره کرد و گفت: «تأثیر جنبشی و حرکت زمین باید تقریباً کاملاً تجهیزات را تحت تأثیر قرار داده باشد.» با این حال، وی افزود: «برنامه هسته‌ای ایران آن طور که می‌شناختیم وجود ندارد، اما بازسازی آن امکانی است که وجود دارد.»

■ پوشش حمله مجدد!

مدیرکل آژانس در بخش دیگری از گفت‌وگو با تایمز به حفاظت شدید ایران از ذخایر اورانیوم خود اشاره کرد و گفت: «به نظر می‌رسد آنها کاملاً از این مواد محافظت می‌کنند، زیرا باور دارند ممکن است مورد حملات دیگری قرار گیرد.» او همچنین در بخشی از این گفت‌وگو چالش‌برانگیز با اشاره به بحث‌ها درباره اورانیوم ۶۰درصد ایران گفت: «افزایش سطح غنی‌سازی ذخایر اورانیوم ایران به ۹۰درصد مسئله‌ای است که در هفته‌ها رخ خواهد داد، نه ماه‌ها یا سال‌ها.» خالد محمود، نویسنده و روزنامه‌نگار مصری در توضیحی در ایکس، این موضع گروسی را سیگنالی برای حمله مجدد اسرائیل می‌داند: «رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، در راستای جاه‌طلبی سیاسی خود برای جانشینی آنتونیو گوتش آروانتینی به عنوان دبیرکل سازمان ملل متحد، با این ادعا که تهران می‌تواند اورانیوم را تا ۹۰درصد غنی‌سازی کند و به این ترتیب به راح هسته‌ای دست یابد، «ظرف چند هفته، نه چند ماه یا چند سال،» توجیه و پوشش لازم را برای ایالات متحده و اسرائیل فراهم می‌کند تا حمله دیگری به ایران انجام دهند.»

کمپین نطق‌های ضد اسرائیلی در نیویورک

قانون، در این سالن سکوت کنیم، باید از همه چ‌ضعیف چه قوی حمایت کنیم.» سوبیانو گفت: «اندونزی امروز یکی از بزرگ‌ترین طرف‌های است که در نیابند باشند و به صلح سازمان ملل مشارکت دارد، ما به این سازمان باور داریم و در هر جایی که صلح به محافظانی نیاز داشته باشد، آن هم نه فقط کلامی بلکه با نیروهایی در میدان، به خدمت در این سازمان ادامه خواهیم داد.»

رئیس‌جمهور اندونزی افزود: «هر زمان که شورای امنیت و مجمع عمومی چنین تصمیمی بگیرد، اندونزی آماده است تعداد ۲۰هزار نفر از فرزندان خود یا بیشتر را برای کمک به حفظ صلح در غزه یا حتی اوکراین، سودان، لیبی و با هر جای دیگری اعزام کند.» محمد اسحاق دار، وزیر خارجه پاکستان نیز در این نشست، مسئله فلسطین را «موضوعی بنیادین» برای اهداف سازمان همکاری اسلامی دانست و به تداوم رنج مردم فلسطین در مناطق اشغالی، به‌ویژه در نوار غزه اشاره کرد؛ جایی که غیرنظامیان و زیرساخت‌های مدنی هدف حمله‌های سازمان‌یافته قرار گرفته‌اند و سطح این بحران به «مرحله فاجعه‌بار» رسیده است. اسحاق دار یادآور شد که دیوان بین‌المللی دادگستری وضعیت غزه را «یک مورد بالقوه نسل‌کشی» توصیف کرده و افزود: «کارزار نظامی بی‌وقفه اسرائیل نقض آشکار قوانین بین‌الملل، حقوق بشردوستانه و احکام دیوان بین‌المللی دادگستری است.» او همچنین مجازات جمعی غیرنظامیان محاصره‌شده در غزه، از طریق بمباران بی‌هدف، محاصره و معامعت از ورود کمک‌های انسانی را به شدت محکوم کرد و نسبت به افزایش خشونت‌ها توسط رژیم صهیونیستی در کرانه باختری، از جمله قدس شرقی، هشدار داد. وزیر خارجه پاکستان با تأکید بر اینکه شرایط کنونی باید به «لحظه تعیین‌کننده» برای منطقه و جهان اسلام تبدیل شود، خواستار اقدام سازمان‌های همکاری اسلامی برای توقف دائمی جنگ، تضمین دسترسی بدون مانع به کمک‌های بشردوستانه، پایان دادن به شهرک‌سازی و سیاست‌های اشغال و الحاق، بازگرداندن زمین‌ها و اموال متدار شده، محاکمه مسئولان جنایات جنگی و ایجاد سازوکار بین‌المللی برای حفاظت از غیرنظامیان شد. وی همچنین از کشورهای عضو این سازمان خواست از «شاهد لال» توصیف کرد.

پروالملل

سرویس بین‌الملل، ۲۰۰۶۸۸۵۳۳

گروسی: ایران همچنان ظرفیت توسعه هسته‌ای دارد

مگانه

احسان شیخون

یکجانبه‌گرایی عربیان و بی‌ثبات‌ساز ترامپ

سخنرانی دونالد ترامپ در نشست مجمع عمومی سازمان ملل، رویکرد یکجانبه‌گرایانه امریکا را در لخت و عربان‌ترین شکل ممکن به نمایش گذاشت و سیاست «اول امریکا»ی او را در رادیکال‌ترین شکل ممکن نمایان کرد؛ رویکردی که بیش از آنکه پاسخی به بحران‌های جهانی باشد، ضربه‌ای دیگر به همکاری و اعتماد بین‌المللی است. ترامپ در اظهاراتی کم‌سابقه، سازمان ملل را «فاقد ارزش و ناکارا» خواند و تأکید کرد «هر کشوری که خواهان امنیت است باید زیر چتر امریکا قرار گیرد.» او حتی در لحنی تمسخرآمیز به مشکلات فنی سالن اشاره کرد و آن را نامادی از «بی‌کفایتی» این نهاد دانست. ترامپ با تکرار شعارهای قبلی خود، مدعی شد که سازمان ملل «بیشتر حرف زده تا عمل کرده» و جایگاهی در نظم نوین جهانی ندارد. او تغییرات اقلیمی را «فریب بزرگ» خواند و مهاجرت را تهدیدی برای کشورها دانست. این سخنان در حالی مطرح شد که بسیاری از بحران‌های جهانی، از تهاجم ددمنشانه اسرائیل به فلسطین تا جنگ در اوکراین و سایر درگیری‌های خاورمیانه، نیازمند هماهنگی و میانجیگری نهادهای بین‌المللی است. اما تضعیف سازمان ملل و دیگر نهادهای بین‌المللی می‌تواند جهان را در مسیر بی‌ثباتی و چنددستگی بیشتر قرار دهد. واکنش‌ها به سخنان ترامپ در سالن مجمع عمومی متنوع بود. برخی از کشورهای متحد و هم‌پیمان امریکا سکوت کردند، اما شماری از نمایندگان کشورهای جمله اروپایی‌ها مخالفت خود را نشان دادند. آنتونیو گوتش، دبیرکل سازمان ملل، در پاسخ گفت: «سازمان ملل با همه‌کاستی‌ها همچنان بستر اصلی گفت‌وگوی جهانی است. جایگزین این نهاد، چیزی جز هرج و مرج و قطب‌بندی شدیدتر نخواهد بود.»

ترامپ با ساده‌انگاری نقش نهادهای بین‌المللی، واقعیت پیچیده روابط جهانی را نادیده می‌گیرد. امریکا با وجود اینکه اقتصاد قدرتمندی دارد، اما حل بحران‌های بین‌المللی تنها با اتکا به یک کشور ممکن نیست. سیاست «زیر چتر امریکا آمدن» اگر هم عملی شود، بیش از آنکه امنیت بیاورد، کشورهای دیگر را در برابر دو انتخاب سخت قرار می‌دهد: تبعیت بی‌چون و چرا از واشینگتن، یا تقویت بلوک‌های رقیب مانند چین و روسیه. هر دو سناریو به معنای فرسایش بیشتر چندجانبه‌گرایی است.

ترامپ در حالی از ناکارآمدی سازمان ملل سخن گفت که همین نهاد، بستر اصلی حضور و سخنرانی اوست. او در صحن همان سازمانی که «بی‌ارزش» می‌خواند، سیاست‌های امریکا را تبلیغ کرد. این تناقض آشکار نشان می‌دهد که هدف اصلی، نه نقد سازنده، بلکه بی‌اعتبار کردن نهادی است که در بسیاری از مواقع در برابر اقدامات یکجانبه امریکا ایستاده است. این سخنان ترامپ به سیاست عملی دولت امریکا بدل شود، پیامدهای آن می‌تواند تضعیف نهادهای بین‌المللی و کاهش بودجه و نفوذ سازمان ملل، قطعی‌تر شدن جهان میان‌اتلاف‌های تحت رهبری امریکا و رقبای آن، افزایش فشار بر کشورهای کوچک برای همسو شدن با قدرت‌های بزرگ، کاهش امکان گفت‌وگو و مصالحه در بحران‌های جهانی باشد.

چنین نگاهی حتی به ضرر خود امریکا خواهد بود، زیرا هیچ کشوری به تنهایی قادر به حل مسائل پیچیده‌ای چون تغییرات اقلیمی، مهاجرت، یا جنگ‌های منطقه‌ای نیست. ترامپ با بازگرداندن شعار قدیمی «اول امریکا» در واقع پیامی روشن به جهان و متحدانش داد: منافع ملی ایالات متحده بر هر تعهد بین‌المللی ارجح است. اما این رویکرد در دنیای به هم‌پیوسته کنونی نه تنها توهمی بیش نیست، بلکه در عمل به منزوی شدن خود امریکا می‌انجامد. ایالات متحده اگر می‌خواهد قدرت خود را حفظ کند، نمی‌تواند در همکاری را ببندد و انتظار داشته باشد دیگران داولطلبانه زیر پرچم آن صف بکشند.

به هر روی، تضعیف یا فروپاشی سازمان ملل بر خلاف تصور برخی جریان‌های سیاسی در امریکا، بیش از آنکه به سود واشینگتن باشد، به زیان آن تمام خواهد شد، چراکه این نهاد بین‌المللی در دهه‌های گذشته همواره ابزاری برای مشروعیت‌بخشی به اقدامات امریکا بوده و نبود آن، این کشور را در قامت یک قدرت صرفاً یکجانبه‌گرا و بی‌اعتنا به اجماع جهانی نشان خواهد داد. در چنین شرایطی هزینه‌های سیاسی و اقتصادی امریکا برای مدیریت بحران‌ها به شدت افزایش می‌یابد، برای نفوذ خود ایجاد کنند، و موضوعاتی فرامشی همچون تغییرات اقلیمی، مهاجرت یا تروریسم بدون هماهنگی چندجانبه، عملاً به کابوسی بره‌زنه برای واشینگتن بدل خواهد شد. افزون بر این، خدشه به تصویر قدرت امریکا در نبود نهادی که نماد نظم پس از جنگ جهانی دوم بوده است، جایگاه این کشور را در صحنه بین‌المللی به‌طور جدی تضعیف می‌کند.

سخنرانی ترامپ در مجمع عمومی سازمان ملل، بیش از آنکه راه‌حلی برای بحران‌های جهانی ارائه دهد، نمایش دیگری از ملی‌گرایی تند و اعتنایی به همکاری بین‌المللی بود. جهانی که در حال فکندگی شدن است، بیش از هر زمان دیگری به گفت‌وگو و نهادهای مشترک نیاز دارد. نادیده گرفتن این واقعیت، نه امریکا را امن‌تر خواهد کرد و نه جهان را.

اخبار گوناگانه

■ بقایبی: هدف امریکا از محدودیت‌ها اخلاخل در فعالیت دیپلماتیک ایران است

سخننگوی وزارت خارجه گفت که هدف واقعی امریکا از اعمال محدودیت‌های فزاینده علیه دیپلمات‌های ایرانی و خانواده‌های آنها امریکایی‌ها در فعالیت دیپلماتیک ایران در سازمان ملل است. «اسماعیل بقایی» در پیامی در شبکه ایکس نوشت: «آز نظاممند دیپلمات‌های ایرانی توسط دولت مفر فقط در یک هفته اخیر مانع از مشارکت ایران در چندین نشست بین‌المللی که از خارج از محدوده تعیین‌شده توسط امریکا برگزار گردید، شده است. بقایی اعلام کرد: اعمال این محدودیت‌های سختیف علیه جابه‌جایی و حتی خرید رومزمه دیپلمات‌های ایرانی نه تنها نقض فاحش تعهدات امریکا طبق معاهده مفر است بلکه سطح جدیدی از خصومت هیئت حاکمه امریکا را با ایران‌ایران به نمایش می‌گذارد.

■ دیدگاه متغی امریکایی‌ها به عملکرد ترامپ

ارزیابی مردم امریکا درباره بهترین و بدترین عملکرد دونالد ترامپ از آغاز دوره دوم ریاست جمهوری ضمن افزایش اختلاف شدید بین حامیان و منتقدانش نشان داد که مردم عمدتاً از رئیس‌جمهور امریکاراضی هستند. روزنامه واشینگتن پست «بهترین و بدترین عملکرد» ترامپ را از نظر مردم امریکا ارزیابی کرد و نوشت: در یک بازه هشتده ماهه از دوره دوم ریاست جمهوری امریکا واشینگتن پست با همکاری مؤسسه ایپسوس با بررسی نظرات مردم به این نتیجه رسید که شهروندان امریکایی عمدتاً از عملکرد ترامپ در حوزه‌های مربوط به جرائم، مهاجرت و تعرفه‌ها انتقاد دارند. این نظرسنجی نشان داد که در ۵۲درصد مردم امریکا مخالف اقدامات ترامپ در دوره دوم ریاست جمهوری‌اش هستند و ۴۱درصد از او حمایت می‌کنند. سهیم هواداران ترامپ که مهاجرت را به عنوان بهترین ویژگی مردمی خود در مورد ریاست جمهوری او به عنوان چرندند نیز به نظرسنجی مافوریه که ۲۹درصد همین نظر را داشتند، به ۵۵درصد رسیده است. حمایت از کاهش هزینه‌های دولتی به شدت افت داشته و از ۳۰درصد در فوریه به تنها ۷درصد در حال حاضر رسیده است.